

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Biblioteca Universităţii
Cluj.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; fél évre 100; negyed évre 50 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

T. IMETS BÉLA.

Kiadó laptulajdonos:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

Befejezés egy befejezetlenül maradt vitához.

— Általános elvek — Mult és Jövő — A testi és a szellemi ember —

„Mondjuk meg egyszer az igazat” című elnagyolt cikkem eredményével, ha bár a beérkezett válaszok, illetve a Józsa tanító ur válasza igen személyes jellegű is volt, ha nem is teljesen, de részben meg vagyok elégedve és elégedettségem eredménye abban rejlik, hogy nem maradt az visszhangzatlanul. Igaz, hogy a visszhang olyasféle volt, mint az Anna-bálban, (ha jól emlékszem,) ahol a színész „számár” kiáltása helyett a színpalmögötti visszhang „marhá”-t adott vissza.

Ha nem is ez volt a valóságban, jellemzőképpen irtam ide, mellyel azt akartam mindjárt elején e befejező írásnak elmondani, hogy kvittek vagyunk. Kvittek annyiban, hogy feleslegesen személyeskedő és csipkedő formában gyekeztek olyan közérdekű és halálosan komoly dolgokat elintézni, amelyhez hozzányulni nem igen mernek, pedig aktualitása vitathatlan.

Én ismételtelen kijelentem, soha nem akarom és nem is tettem sértés célpontjává a tanítói testületet. Ha általánosságban, és erre szomorú tapasztalataim vannak, példákat merészeltem felhozni, ne gondolják, hogy légből kapott elírás, vagy személyes bosszu műve volt. Anynyira nem, hogy e váddal szemben nem is tartom ésszerűnek tovább foglalkozni.

Minden esetre, ennek fináléja másképp kellett volna elintézését nyerni, de legyen az összesség akarata szerint, nekem úgy is jó.

Engem, a névtelenül irogatót, aki szépirodalmi cikkein kívül igen sokszor adja szigna, vagy aláírás nélkül cikkei, mert túl van már azon a fiatalos délkörön, amikor minden varkarintást teljes aláírásával szeret nyomdafestékben látni, az a filozófiai igazság vezérel, hogy a bűnök nyílt bevallása folytán pusztán a szellemi közlési folyamat is eredményes számba megy. Ez tulajdonképp a „gyónás” lélektana és ép ezért, azok részéről, akik e tannak hirdetői, elhamarkodottságnak veszem az olyan szónoki hevületet és felfujsított értékű sláger-mondásokat, mint az, hogy: „átkozott legyen az a toll, amelyet a széthúzás gondolata ad az író kezébe.” — Tekintettel arra, hogy nem a széthúzás, hanem a „gyógyítás”, tehát a mégnagyobb erejű egység gondolata adta a tollat az író kezébe, ez az átok feleslegesen hagyta el a szónok ajkát és legfennebb a pillanati hev felkorbácsolására volt jó.

Sajnos, az ilyen dokumentumokból azt kell megállapítanom, hogy két uton haladunk egy cél felé. Az egyik a Mult és a másik a Jövő; két világnézet egy és ugyanazt akarással, amely testvéreket képes haláláig összeveszteni.

Mi tudjuk azt, hogy egyet akarunk: a jót.

Ellenben a Mult nem akarja a sok intőpéldát látva sem elismerni, hogy a Jövő útja sem a haza-, testvér-, fajúrlás szentségtelenségében akar kimerülni.

A „Jövő” sokszor elhagyja a kicsinyes, egy országhatárokon belől mozgó virtuskodásokat. A „Jövő” csak az Embert látja, azt az egységet, amelyet Krisztus is tanított. A „Jövő” annyi, mint a „Szeretet”, a szeretet útja és ahogy a Szeretet korbáccsal volt képes kiverni a templomból a kufárokat, mi sem álljuk, korbáccsal ostromozni azokat a kufárokat, akik nyígócsát csinálnak a zsinagógákból.

Amint cikkemben irtam, tudatában vagyok annak, hogy a világképét egy-két szóval és egy pillanat alatt átformálni nem lehet. De hogy lépésről-lepésre formálni kell, azzal is teljesen tisztába jöttem a saját tapasztalataim alapján.

A tantestület megbízásából jött válaszikkben olyan forma feltérésről beszélnek, amelyre én nem adtam tápot. Mert ha azt mondom, hogy az elemi iskolai eredményekkel nem lehetünk megelégedve, azzal még nem mondtam azt, hogy a román áll. elemi iskolai eredményekkel megvolnánk elégedve.

Ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy a románság, Erdélyt kivéve, egy félszázaddal maradt mögöttünk kulturában, amely az önállótlanágából, a török uralmából folyik, akkor azok az utánpótlások, amelyek az utóbbi évtizedben történtek se tudták a mi felekezeti elemi iskoláink fölé emelni az államiakat.

Szóval, elégedetlenségünk az összes elemi iskolák eredményeire szólt, de mivel az állami iskolákkal van aki törődjön, nekünk épp elég a felekezeti iskolákkal való bibelődés.

Az hiszem, a nagy városi gócpontoktól eltekintve, mi kulturánkat, óriási haladásunkat véve tekintetbe, senki sem meri azt mondani, hogy minden jól van úgy, ahogy van. És ha véletlenül azt találtam volna mondani, hogy csak a forradalom óta a csikmegyei közbirtokosságoktól ellopott és rosszul elgazdálkodott milliókat iskolai célra fordították volna, talán nem mondtam volna igazat?

Ma, Csikmegyében a világ legpompásabban felszerelt iskolái kellene legyenek minden faluban, de hát ez ugyebár megbotránkoztató igazság, amelyet ha a maradi ember akar, akár arra is magyarázhat, hogy kárát akarja célozni a merész kimondó a köznek és így megbélyegezni való — és fajúrló.

Mi, kisebbségi sorsba jutott nemzetek, abban leljük az erőnket, amit nyíltan megvallunk, amit nem takargatunk! A többségi nemzet el-

lenben abban véli erejét, amit kifelé elpalástol elszépit, elmaszkíroz. Mi azt a követ fujjuk: hogy szabadság és egyenlőség. Talán csak nem akarunk tápot adni ennek a romboló és ideig-óráig fenttartható rossz politikának? — Gondolják meg Uraim, mi olyan új kártyával kell játszunk, melyiken nincs cinkolás, hogy megnyerjük a jövő csatáját.

És ezt a csatát úgy nyerhetjük meg, ha nem csak juhásztorokat, és csizmadiákat, hanem egyetemet végzett juhásztorokat és csizmadiákat nevelünk.

Elismerem, hogy a világon tán ez országban voltak és vannak a tanítók legrosszabbul fizetve. Kénytelenek tehát a megélhetésért más kereseti forrásokhoz nyulni és arra idejük nagyrészt elpazarolni. De ha Önök a világon a legrosszabbul vannak fizetve, én az egész világegyetemben a legeslegrosszabbul voltam 1919-óta itt Gyergyóban fizetve, vagy nem fizetve, ahol legfennebb csak ellenségeket tudtam szerezni és néhány jóbarátot. És hozzá még tehetetlenül, betegem! Tudják Önök, hogy mi ez? ... Azért beszélhetek önzetlenségről, mert néminemű jogom is van hozzá s nem érhet az a vád, amit Önök oly előszeretettel szerettek volna felhasználni. (Bár felhasználták volna a saját érdekükben.) De azért, Uraim, adósságaim mellett bár minden garasra szükségem van, vagy volna, nem fekszem le anélkül, hogy ne olvasnék a magam vette könyvekből.

Veszek adósságra könyveket, kifizetését csűröm-csavarom azért, mert nem telik s ha nincsen, akkor egyik, vagy másik jó barátomtól kérem el azokat, amit még nem olvastam. Szívesen adják, amint én is szívesen adom, feltéve, ha tisztelettel vissza is kapom. Nekem egy jó könyv többet ér mint a „Foreszta” fetelepe, vagy Laurentzynek a szállodája. Nem eszem és nem iszom, de olyan szükséglet, mint a reggeli fürdés vagy mosdás, az étel, vagy az álom.

Azért mondom, hogy esodálom azokat a fiatal tanítókat, akik midőn diplomájukat zsebre vághatják, visszahullnak a földbe, és megeszi a falusi por. És ezzel ismét nem azt mondom, hogy mindeniket, s hogy ne lehetnének jó gazdák, trágyahordók stb., hanem igen is azt, hogyha valaki haladni akar a korrallal, mint ahogy ép a tanítók kell haladjanak, meg lehet oldani az én módszeremmel is, akkor is, ha nem kap kellő fizetést, ha holt-fáradtan tér este haza, azoknak a fiataloknak, akiknek még nincs családjuk.

Mondtam már, hogy előző cikkemet elnagyoltam, mert az első rész megjelenése után arra lettem felhíva, hogy azt szüntessem be, másodszor pedig lapunk nem alkalmas a hosszú mondanivaló leközlésére. Ez a mai terjedelem is túl megy határunkon, de mert igen fontos, megpróbálom egyben leközlölni.

E hó végén

az „ERDÉLYI OLCSÓ KÖNYVEK” sorozatában

Sipos Domokos: „KUTYAHISTÓRIA” c. humoros elbeszélése

fog megjelenni.

Az előbbi kibekezdés szerint tehát, felajánlom a könyvtáramat és Câmpian Maxi dr. is szíves lesz, kérésre, könyvtárát felajánlani a tanító uraknak, akik kiadás nélkül óhajtanak részesülni az újabb és az értékes irodalom és a nagy elmék felfedezései és gondolataiban. Csúpan azt kérjük, hogy a könyveket adják vissza. Mert azzal, hogy a jövő nemzedék tanítója az önművelés folytán magas szellemi határt ér el, megoldottnak tekintem elvben és gyakorlatilag részben a nép jövő műveltségének átlagos emelkedését is. És abban is bizonyos vagyok, hogy az ily szellemileg kimagasló tanítók agitációja révén a nép és a közvagyonok kezelői szívesebben hoznak majd megillető áldozatot.

A luxuscikknek nevezett cikk mindig az egyén kulturáltságától függ. Vannak, akiknek a kölnivíz, a szép ruha, színház, zene, jó könyv, egyiptomi cigaretta nem luxuscikk.

Engedjenek meg, hogy én az emberi hibákat, amiket Önök pedzenek, ne vegyem tekintetbe.

Jól tudom, hogy az anyag és a szellem különböző életakárásokban nyilvánul s hogy az anyagi vágyak sokkal erősebbek, a hetedik menyországból minduntalan lerántanak. Én sem vagyok jobb a Diákné vásznánál, sőt azt valom: megadni a testnek, mi a testté, de amikor már megadtuk, jöjjön a szellem is.

Amint egyszer írtam, az ember a világ-mindenség leggyönyörűbb virága. Az öregek úgy mondják, hogy a föld koronája. A emberiség pedig két életre: egy testi és egy szellemi életre van berendezve. A multhan a testiség, a testi élet volt a főcélja a világmindenségnek, a jövő ellenben a szellemiség felé tendál és azt mutatja, hogy a gondolattal világokat lehet kormányozni.

Az ősi mult óriási állatokat teremtett, melyek tizezer kilónyi eledellel tartották fenn kolosszális testüket naponta. A jövő: tizezer kilónyi gondolattal akarja fenntartani a minimális, szinte légiestesteket naponta.

Értenek engem, ugy-e? Hogy nem csúpan Önöket kárhoztattam, hanem a régi multat, mindnyájunkat és főképp a kerékkötőket, akik ott hullottak el, oda ragadtak a kátyuba és sem hatókör, sem semmiféle mechanikai erő nem bírja kihuzni az oázisra.

Ezek volnának azok a nagyobb elvek, melyekkel foglalkozni érdemes. A többi — kisínyes dolog, ismételni felesleges.

Csak még annyit, hogy Józsa tanító ur befejező mondata helyett ha azt mondanám: átkozott legyen az a toll és az a szónok, aki nem meri az igazságot bevallani, hogyan festene? — Takargatni sokkal könnyebb valamit, mint férfiasan bevallani és azt tüzni ki célul, hogy volt ami volt, de ezután minden másképp kell legyen!

Béke velünk!

T. Imets Béla

Dr. Nicolae Iorga,

a román tudományos világ legelső reprezentánsa, akit — nyugateurópai értékeléssel is — ma élő történészek legnagyobbjai közé kell számítanunk, május hó 23-án városunkba érkezik.

Nem lehetünk eléggé hivatottak arra, hogy e szűk keretben, bár nagy vonásokban is, méltassuk a Iorga professor nevéhez fűződő kultur munkát, csúpan azt emeljük ki, hogy az óriási tudományos felkészültséggel és roppant széles nyelvtudással rendelkező tudós munkái egy egész könyvtárt tesznek ki s viszont e munkák osztályozásánál külön kellene ismertetnünk a történezt, a költőt és politikust.

Illusztris vendégünk méltó fogadására már megtörténtek az előkészületek, úgy, hogy módunkban áll az alábbiakban az egész programot közölni.

Május 23-án a du. 1 órakor a vásárhely felől jövő vonattal érkező vendéget az állomásnál, a fogadásra kivonult hivatalfőnökök jelenlétében Măciulescu liceumi igazgató fogadja.

A fogadás után ebéd Măciulescu liceumi igazgatónál.

A délutáni órákban az egyes intézmények és történelmi nevezetességek megtekintése.

D. u. 6 órakor Iorga professor előadása a Laurentzy nagytermében, amelyhez a keretet a a liceum és az ellemi iskola növendékei által rendezendő ünnepély adja.

Az ünnepély egyik érdekessége a Iorga-féle propaganda iskolából hozzánk került két állami tanítónő szereplése, akiknek interpretálásában alkalmunk lesz a nagy tudóst, mint költőt is megismerni.

A belépődíj nélküli ünnepély után bankett a Laurentzyben.

A bankett szónokai: Görög Joachim szenátor, mint a kisebbségek reprezentánsa. 2.) Dr. Nicolae Iorga. 3. Egy liceumi tanár.

Másnap, május 24-én Măciulescu liceumi igazgató, Dr. Benke polgármester, Negoiescu gör. keleti lelkész, Băcanu erdő gondnok, Netotianu rendőrfőnök, Popovici ellemi iskola igazgató kíséretében, Iorga professor a Gyilkostó vidékét tekinti meg.

Meg vagyunk győződve, hogy a Iorga professor neve elég arra, hogy felkeltse — elsősorban — városunk intelligenciájának teljes érdeklődését és így a nagy tudóshoz amúgy sem illő propaganda izü reklámesinálás helyett a kezdő mondatunkkal zárjuk e hírünket: Iorga professor hétfőn városunkba érkezik!

A városi tanács május 9-iki üléséből.

Dr. Benke Antal polgármester elnökle alatt f. hó 9-én délután a városi tanács folyó ügyeinek elintézése végett ülést tartott, melynek lefolyásáról és tárgyról az alábbiakat adjuk:

1. Szabó Vencel volt kataszteri nyilvántartó nyugdíj kér. Tekintettel arra, hogy csak 3 és fél évig tartott szolgálati ideje és felsőbb rendeletre lett elbocsátva, a városi tanács kérését elutasította.

2. Köllő János és Társai a Gödrös-uccában egy vízvezető csatorna létesítését kérték, hogy a Gödrös-uccában is folydogáljon a Békénynek egy kis ere.

A városi főmérnök javaslata alapján a tanács a kérést elutasította, mert a gödrös-uccai kanális elkészítése nagy költséggel járna s így a részleges vízcsatornázás majd az általános vízvezeték létesítésével lesz megoldható.

3. A városi tisztviselőknek a tanács, a szokásos januári segélyre 1 havi fizetést megszavaz. Ezt felterjeszti a vármegyei állandó választmány elé jóváhagyásra.

4. A városi tanács képviselőjéül az állami iskolákba dr. Gaal Alajost küldi ki.

5. A városi főmérnök, tekintettel a fűrészüzemek leépítésére, a villanyáram megtakarítását illetőleg tesz ajánlatot. Villanyórak beszerzését javasolja és egyúttal a takarékoság életbeléptetését. A bő műszaki intézkedéseket a tanács elfogadja.

6. Február 15-én történt Tiszás-patak nevű erdő eladásának jóváhagyása. A tanács az eladást jóváhagyja és elfogadja vevőül Madaras Balázst és ifj. Márton Lajost kilencszázharmincegy ezer lei vételárral.

7. A városi tanács kiküldi a folyó évi közszégi illetékek kivetésére a bizottságot és megállapítja annak tarifális módzatait. A tanács tagok részéről ki lett küldve: Sándory Mihály és György Farkas a számvevőséggel együtt. Az adózó polgárok közül: Sáska Andor, Madaras Sándor kertész és Novák Béla.

8. Határfelügyelők választása. A tanács a régi felügyelőket választotta meg.

9. Dr. Benke Antal polgármester jelentése agrárügyben. Az előterjesztést már megtették a Comitetul Agrar bukaresti központjához a ki-sajátított városi erdők ügyében. Szükségesnek tartja egy delegáció kiküldését Bucarestbe, akik a parlamenti képviselőkkel egyetemben fordulnak majd az ügyben a földművelésügyi miniszterhez. A delegáció tagjai: dr. Benke Antal polgármester, Boeriu Artemiu városi tanácsos, gör. kath. kanonok és Kassay Imre városi tanácsos.

Végezetül Puskás István városi tanácsos kéri a polgármestert, hogy terjesszen javaslatot elő a „Dácia“ románnyelvű liberális lap alaplatan cikke ellen sajtóper indítása tárgyában.

A Magyar Párt csikmegyei intézőbizottságának előkészítő gyűlése Gyergyószentmiklóson.

Folyó hó 14-én délután 2 órai kezdettel a Laurentzy étterem helyiségében a f. hó 22-én Csikszeredában megtartó vármegyei nagygyűlést előkészítendő, a Magyar Párt csikmegyei intézőbizottsága Incze Domokos elnök elnökle mellett előkészítő gyűlést tartott Gyergyószentmiklóson.

A csiki intézőbizottsági tagok nagyszámú részvétele mellett, Incze Domokos elnök az ülést megnyitotta s a tárgysorozati pontokat előterjesztette.

Dr. Pál Gábor a tőle szokott tiszta és igazságba markoló erővel beszélt a csikvármegyei Magánjavak ügyében, melynek fontossága vármegyénk legelső és elodázhatlan érdeke.

Dr. László Dezső kamarai képviselő szöfal fel azután, ismételve, hogy a Magánjavak ügye mennyire fontos, összehasonlítást tett a telepések ügyével, ahol szép sikereket tudtak felmutatni. A telepések ügye pedig csak egy csepp a Magánjavak óriási értékű és horderejű komplexuma és annak egyoldalú és jogtalan kiszámítása mellett. Ismertette, hogy az ügy miként került a kormány elé, az igazgató tanácsal még a mai nap is tárgyalnak az illetékesek, s hogy a mint várni lehetett, a Magyar Párt írásban beadott felterjesztésére, bár Bucsan miniszterrel tárgyalásokat is folytattak, ez ideig válasz sem érkezett.

Dr. Gaal Endre: Miért tartja igen fontosnak ezt a beszámolást, mint politikumot. Azért, mert ezzel, mint egy dokumentálva a vezetőség megfeszített munkáját, a további eredménytelenségekre vonatkozó kilátás miatt szabad kezdet ad, illetve a Magánjavak osztaladonosságunk visszaadja a legmesszebbmenő lépésekre irányuló cselekvési szabadságát.

Incze Domokos: Reméli, mindenki egyetért, hogy a 22-iki nagygyűlésen az állásuktól megfosztott tisztviselők ügye méltó keretben megbeszélés alá kerüljön.

Adorján Imre főtitkár felolvassa a 41 mádfalvi kisgazda sérelmeit, akikről még a minimális 7 hold földből is kiszámítottak. Az agrárreform során pedig még olyan helyeken is, ahol 1—2 román ha lakik, templom, iskola és sprottelepek céljaira földeket sajátítottak ki. A csikszeredai háborúsároltak ezzel szemben semmi segélyt nem kaptak, házaikat még ma sem tudták mind felépíteni és most még a be nem épített telkeket is ki akarják sajátítani. Ezt az esetet ki kell venni a törvény sémája alól.

Dr. László Dezső: Egy kérést vet fel, mely a párt programjához tartozik: Tölgyes visszaesatolása. Az onnan jövő sok panasz miatt el kell mindent követni, hogy a tölgyesi terület bíróságilag, mint jogterület akár Szere-dához, akár Marovásárhelyhez csatolassék.

JANCSÓ ÉS MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós.

Telefon: 41.

Főter, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Felhívjuk az építkezők figyelmét arra, hogy raktáron állandóan tartunk:

cementet, stukaturnádat, kátránylemezt és egyéb építkezési cikkeket.

A határozati javaslatok közé felvételik.

Adorján főtitkár: a népszámlálás sérelmeit olvassa fel. Aztán pedig az adózás súlyát ismerteti.

Dr. Gaal Alajos: Erdőtermelés, erdők pusztulása, nagy gyárak megszűnése, általában a súlyos székelyföldi, de különösen esik-gyergyói nehéz gazdasági viszonyok és a jövőben a nép megélhetési lehetőségeinek kimerítő tárgyalását kívánja egy vármegyei gazdasági ankéton. Ezen súlyos viszonyok mellett azonban 3—400 szorosán sujtják adóval az adóalanyokat tán az adóügyi tisztviselők pusztán nagyotakarása és egyéb felfele mutatós kitüntető célok érdekében.

Az 1927 évi költségvetés megállapítása következtet, mely a Csíkszeredában felállított pártiroda költségeivel, a Kolozsvárra beadandó 70,000 leivel együtt összességben 250,000 leire irányoztatott elő. Ebből Gyergyóra, tekintettel, hogy külön pártirodát tart fenn, 50,000 lei esik.

Dr. Gaal Alajos és dr. Bartos szólnak hozzá és emelnek apróbb kifogásokat.

Dr. László Dezső: A román pártoknak különösen a liberálisoknak az az egyik támadási pontja, hogy honnan van a Magyar Pártnak anyagi ereje. Legutóbb azzal vádoltak, hogy az egyház és a közbirtokosságtól kapunk pénzt.

Dr. Gaal Endre: A magyarságnak vannak olyan gazdaságilag jól szituált egyedei, akik magyarnak tartják magukat, élvezik az egység erejéből és harcos eredményeinek minden gyümölcsét, de nem járulnak hozzá semmivel a párt segítéséhez. Módot kell találni, hogy ezek kivegyék megfelelő arányban részüket.

Dr. Makay éppen a fentiek bizalma megszerzése végett egy egész évi programot kell bemutatni, melyet tüzetesen ki is fejt.

Pál Gábor válaszában elmondja, hogy erről volt szó, de dr. Balog elnök miatt nem volt keresztül vihető.

Ezután a tisztujtás és a megyei intézőbizottság kibővítése körül dr. Gaal Alajos a töle sokszor hallott demokratikus elvek hangoztatásával vitát provokált. Hozzászóltak Török plebános, Puskás István vezérigazgató és László Dezső dr.

Dr. Nagy Jenő tett még egy igen fontos előterjesztést a gyermekek védelme érdekében, mely után Ince Domokos a gyűlést

ságot fosztottuk volna meg az igazság bevallásának lehetőségétől.

Panaszok hangzottak el a népszámlálást végző hatósági közegek ellen is. Bucsan megállapítja, hogy semmiféle önkény és visszaélés sem történt. Ellenkezőleg, a kisebbségi vezetők azok, kik nem segítettek a hatóságokat a hibátlan népszámlálás létrehozásában, ellenkezőleg, igyekeztek az megakadályozni.

Bucsan beszéde után Sándor József emelkedik szólásra, de beszédének már első szavai elvesznek az óriási lármában, amelyet a többségi szenátorok rendeznek.

— Eláll! Eláll! — hangzik minden felől. Hatalmas tumultus az ülésteremben. Sándor József percekig nem jut szóhoz, végül a közbeszólások özönében röviden kifejti, hogy a népszámlálásnál a polgárság nem fejthette ki szabadon akaratát, jóllehet megígérték, az adatok bejegyzésénél öntudatát és lelkiismeretét nem követhette. Ennek az önkényeskedésnek az volt a következménye...

Ujból kitör a tumultus, mindenfelől kiáltják:

— Fejezze már be? Nem hallgatjuk meg! Tatarescu közbekiált:

— Hallgassuk meg, mert ugyanis Genf felé beszél!

Sándor József élesen titakozik Tatarescu kijelentése ellen.

Bucsan még egyszer szólásra emelkedik, s hangoztatja, hogy eddig még nincs tudomása semmiféle visszaélésről.

Sándor József folytatni akarja beszédét, a többség élénken tiltakozik. Sándor pedig anélkül, hogy elmondhatta volna, amit mondani akart, hirtelen befejezi beszédét azzal, hogy Bucsán beszédében foglaltakat tudomásul veszi.

Rossné Farkas Ida művészestélyei.

I. est szombaton.

Az utóbbi színiszezónok tanulságai teszik szükségessé, hogy bekonferáljuk ezt a művészi vállalkozást. Ezek a tanulságok röviden:

A közönség irtózik a figyelmet (s talán intelligenciát) igénylő prózától, fokozottabban a drámatól s Isten ments! klasszikusoktól.

Az üres házakon okuló direktorok megértve a kor szavát, drámai személyzetüket leépítették, s így városunkban is már évek óta rendes, nívós előadásban nem ment ez a műfaj.

Szerencsés gondolat volt tehát azoktól, akik a vendégként itt időző Rossné Farkas Ida asszonyt megnyerték egy ilyen estélyen való szereplésre, mely épp az ő részvétele folytán ma már az érdeklődés központjában áll.

Nagy feladat volt a darab megválasztása, nincs ki szerepet vállaljon, műkedvelőink a drámát nem kultiválják.

Minél kevesebb szereplő — minél jobb darab! Egy briliáns ötlet! — „Szeretni”.

Három szereplő egy hatalmas, egész estét betöltő darabban, mely hozzá a szellemes, modern hus-vér francia drámairodalom gyöngye. Egy asszony, két férfi s amit ez a három ember mond s cselekszik, azt elfojtott lélekzettel lesi a néző. Az az élet! Illetve csak az asszony élete, azé az asszonyé, akit a sors megáldott vagy megvert szépséggel, szellemmel, jóssággal gyöngeséggel s minden földi jóval s hozzá olyan szívvel, hogy házassága tizedik évében egyszerre csak elrémült tanácstalansággal áll ön maga előtt: melyiket szeressem?!

Döbbenetes dilemma, hisz mindkettő jöttének repes a szíve, mindkettője nem lehet, gya-

lázatban élni nem tud, a tragédia elháríthatatlan.

A néző ajzott idegekkel lesi a szavakat, a resignált, halk panaszt, a visszafojtott szenvedély szordinós kitörését. A szerző Gerald, mestere e mesterségének, a téma egy pillanatig sem enged hatása alól, a narkotizált nézőtér érdeklődése fokozatosan részvételteljes izgalommá válik... már féltjük Őt, a gyöngé, fájószívű asszonyt. Szent ég! micsoda szerelem, minő harc, mekkora szenvedés! Az ostromló szavak körülzáporozzák, hullámokká dagadnak, a szerelem árja elnyeléssel fenyeget s im a védtelent megvédi a gyengesége, a jóssága s a csupa szív-asszony a kettős szerelem chaoticus mámorából tisztán kikerülve a férj rajongó szeretetéhez menekül.

Gerald darabja már megfutotta karierrjét. A kritika egyhangulag a felfrissülő a pathosmentes, modern dráma kitermelt reprezentánsának ismeri el.

Megjátszása különleges kvalitást igényel, vidéki rivaldák együttese nem is próbálkoznak oda.

Visszásnak tűnne fel, ha Farkas Ida asszony művészetének fokmérőjéül ezt a darabot állítanók. Viszont kritikai jóslatokba sem bocsátkozhatunk. De mi, akik ismerjük, hallottuk, láttuk játszani Őt, várva-várjuk a nagy élményt, midőn egy zseni alkotta lény inkarnációjával a művész magával ragad az átélések kiváltságosok részére fenntartott birodalmába.

A művész nő partnerei: Ross Jenő színművész és Gergely Zsombor urak, ez utóbbi a helyi műkedvelő társulat kiváló képességű tagja. Szereplését, mely egy aktív színészt is nagy feladat elé állít, feszült érdeklődés előzi meg.

II. est vasárnap,

melynél könnyű a beharangozó dolga.

Ismert művészlelkű népek segítik a Ross-párt közönség szórakoztató művészetet, kultúrát terjesztő munkájában.

Nem álljuk meg még sem, hogy névszerint ne hívjuk őket. Ime!

Deér Kálmán, a műkedvelőink dojenje, a talentumos színész, a legkedvesebb rendező. Mindjárt utána: szenzáció! Dr. Mendelné E. Deér Gizzi, aki mióta a százszokhoz ment asszonynak, pardon! pardon! becsületes műkedvelői előadás nem volt. Legelő kellett volna említeni Trattner Viktornét, aki az egész est megvalósítását nemcsak lehetővé tette, hanem szerepet is vállalt benne. Állítólag olyan szép lesz ez alkalomra a szőke-csoda, hogy még a kordinahuzó is elfelejti leereszteni a függőnyt. A bájos Balázs Dusi, a vendégként fellépő művészihírű Róth Böske, a Rudnyánszkyknak startoló Ferenczy Bandy nagy ambícióval készülnek. Takács Lajos az „Agrár” fiatal de népszerű (leány népeknél — nem hitelkérőknél) igazgatója nyílt színen mutatja meg, hogy mesterien kezeli a vonót.

Külön mondat övezze a zeneszerző Holznér Laci nevét, aki saját szerzeményeivel fog brillírozni. (Zeneértők! Ellenőrzendő, hogy nem a nagybácsikájától, Szirmay Alberttől csizelte e a melódiákat?) Végül jön, aki valójában elől fog jönni: Zaki (minek irjam, hogy Karácsony), akihez most készül tisztelgő látogatásra pesti kollégája Nagy Endre.

Hogy ez a sok hölgy és ur mi mindent, csinál, arról külön beszámolnak a falragaszok s a korlátlan számban kibocsátott meghívók.

HIREK.

— A Magyar Párt gyergyószentmiklósi intézőbizottságának előkészítő ülése. F. hó 19 én délután 5 órakor a Magyar Párt helyi intézőbizott-

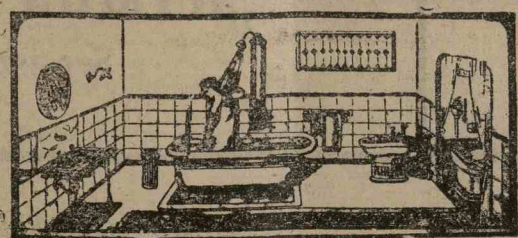
Novák Béla

épület, disztribútor és szerelő

Gyergyószentmiklós

26-11

Ferdinand király-ut 27.

Fürdőakad, ta- Konyhaberende-

karéktűzhelyek zési cikkek

nagy rak t á r a.

Készíték mindenféle épületcsatornázásokat és fűdéseket, templomok, tornyok bádogos munkáit, fürdőszobák felszerelését, berendezését.

sága a pártirodában előkészítő gyűlést tartott, melyen a Csikszeredában 22-én tartandó nagygyűlésen Gyergyó részéről előterjesztendő új tisztikar és intézőbizottsági tagok jelölése történt meg.

— **A Segesvár—Medgyesi szintársulat** f. hó 22. évél már Csikszeredában kezdi meg a pótsezont. Szentmiklósról, illetve Gyergyóból anyagokban megfigyelve távoznak. Az utolsó 3 nappal, mivel Csikszeredába még be nem mehettek a színházterem elfoglaltsága végett, Gyergyó-alfaluban tartottak előadást, amint halljuk, ott sem egészen kielégítő anyagi sikerrel. Mindenesetre, kár és sajnáljuk, hogy a nehéz gazdasági viszonyok, de részben rossz adminisztráció folytán a jobb sorsra érdemes társulat tagjai, tán az egész társulat kellemetlen helyzetbe került. Hiszen Halász Ica primadonna, Vincze Emmi, Bodor, Takács, Lukács, Derecskei, Takácsné olyan erőt jelentenek az operett-együttesben, hogy szinte csodálni való, hogyan szedett össze Horváth igazgató ennyi jóhanganyagot és színészt. Tán Csikszereda megfogja hozni nekik a telt házakat, hiszen ott, bár kisebb város, mint Gyergyószentmiklós, több az intellektuális. Bucsuzásunk alkalmával sikert kívánunk nekik.

— **Ne feledje el**, hogy az „Erdélyi Olcsó Könyvek” sorozatában e hó végével Sipos Domokos: „Kutyahistória” c. humoros elbeszélése fog megjelenni. Ez elbeszélés, amint már egyszer ismertette lett, olyan pompás humorral van megírva, hogyha egyszer valóban nevetni akar a mai sok gond és nehéz állapotoktól kedvét szegett ember, annak elolvasása elmulasztatlan. A könyvecske e hónapban már megkapja az állandó borítólappal formáját, melyet Gergely Zsombor rajzolt művészi egyszerűséggel. Mindenütt kapható lesz 10 leiert.

— **Elfogott betörők.** A hét folyamán Strul tölgyesi kereskedőhöz három katonafegyverrel felfegyverkezett egyén tört be. A dítrói járásör-mesternek aztán a Cengelelőren sikerült elfognia a betörőket, kettő regáti és egy bukovinai subanc személyében, akiket megvasalva Dítróba, onnan pedig a csikszeredai ügyészségre kísérték. A bekási lakosok már hetek óta panaszkodnak, bár Niculița bandája már el is van fogva, hogy valami regáti fosztogató banda látogatja meg. Valószínű, az elfogott betörőkkel imár megtisztultak a gyergyói havasok az utónállók és rablók. Igaz, hogy soha nem lehet a helyi utas és hegylakó biztonságban.

— **A helyi református egyházközség hírei:** A folyó év elejével önálló lelkészt kapott helyi református egyházközség áldozó esüdtörtökön konfirmáló istentiszteletet tart, melyre ezuton is felhívja hívei figyelmét. 1927. május hó 29-én délután 3 órakor pedig rendes évi egyházközségi közgyűlést tartja. A szabályszerű meghívók mellett a hívek ezuton is meghívhatnak.

— **Erdőégés a szentmiklósi határban.** F. hó 17-én a Darvas-cég Megyes nevű erdővágterület meggyuladt, de a közelben lévő 200—250 muukásnak egy napi megfeszített munka után sikerült eloltani a tüzet fogott s már hatalmas területekre elharapózó erdőtűzet.

— **Adományok a Gyergyói róm. kath. Árvaháznak.** Dr. Dobrea Mihály 500 lei, Dr. Voll fogorvos 500 lei, Zárug testvérek Karácson János halála alkalmával koszoru megváltás címen 500 lei, Dr. Benke Antal elhunyt felesége emlékére: 2000 lei, id. Császár Istvánné 140 lei, dr. Bernád Ágoston 100 lei, Benedek Mihály és Bujna József vezetése alatt levő juhok gazdák egy drb. 7 kgr. 8 dekás súlyú sajtot adományozott. Isten fizessen! A gondnokság.

— **Meghívó.** A gyergyószentmiklósi Szociális Misziótársulat vezetősége tisztelettel ez uton hívja meg tagjait 1927. május 22-én (vasárnap) d. u. 4 órakor tartandó közgyűlésére.

— **Tűz Gyergyószentmiklóson.** Folyó hó 15-én Biró Károly Vörösmarthy-u. 8 szám alatti istállója 1/2 órakor éjjel, ismeretlen okból, kigyuladt és a fűszinnel együtt porrá égett. Bár a tűzoltóság mindent elkövetett, az épületeket nem bírta megmenteni. Az istállóban odaégett egy borjus tehén, a szinben pedig sok szárnyas-
a tat. A tűzoltóság, mint mindig, megfeszített

erővel dolgozott. Az a hír járja, hogy az épület egyszerre lobant lángra és az oltók petroleum szagot éreztek. Különös észlelet. Az eléget építmény biztosítva nem volt.

— **Aszfalt munkálatok árlejtése.** Folyó évi május 11-én tartotta a városi tanács az 1927. évre tervbe vett aszfalt munkálatokra az árlejtést. A munkálatra árajánlatot adott be: A Gergely-cég 4.356.260 leiert, a Bitumen-cég 3.734.865 leiert. A Bitumen végezte a városunkban eddig is az aszfaltozást és ajánlata olcsóbb 621.405 leiel. Tervbe van véve az aszfaltozás a liceumig, Ipartestületig, a fapiaczig, a barompiaczig, postáig és a főtéren hiányzó járda kiegészítése és a Magyar- és Rákóczi-uccát, összesen mintegy 5000 m² burkolat lefektetése. Az ajánlatok felett a tanács fog dönteni, de értesülésünk szerint a város vezetősége megvárja az erdő ügyek miniszteri elintézését, a mely most van folyamatban s hamarosan dűlőre jut.

A tg.-mureși Kereskedelmi és Iparkamara közleményei.

A tg.-mureși vasutállomás II. oszt. étterme bérbeadásának árlejtése folyó év június hó 15-én délelőtt 11 órakor Clujon a Direcțiunea 4-a de Exploatare-nál, Str. Calea Victoriei No. 51/a alatt lesz megtartva. Feltételek megtudhatók a Kamara titkári hivatalában.

Az állami monopolumok adminisztrálására és kiaknázására vonatkozó törvény 52. szakasza értelmében a dohánytőzsde tulajdonosok mentesek a kereskedelmi patensek, városi taksák stb. terhe alól. S miután mint ilyenek kereskedőknek nem tekinthetők, nem vonatkoztathatók a cég törvény rendelkezései sem rájuk.

A cluji csehszlovák konzulátusi hivatal hivatalos órái alatt rendelkezésre áll az érdeklődőknek a csehszlovák ipart és kereskedelmet ismertető kiadványok, mint többek között a „Standard Exportir of Csehszlovákia” című művel, amely a textilipar különböző mintáit is magában foglalja.

Összekötötést kereső külföldi cégek: „Ak-wawit” szeszfinomító és vegyigár, Poznan Str. Cieszkowiczkiego No. 5. „Zorawno” alabástrom termékek gyára, Lwow, Str. Fabrowskiego No. 4.

A párisi nemzetközi mintavásár május 14-től május 29 ig tart.

A tg.-mureși Kereskedelmi és Iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a Minist. de Finanțe, Direcțiunea Generală a Vămilor (Vám vezérigazgatóság) 71023—1927 számú rendelete folytán, a vámhivatalok a külföldről behozott és a vámhivatalhoz való beérkezésektől számított 75 napon belül ki nem váltott áruk elárverezéséről, ezen határidő lejáratakor, írásban kell értesítsék az érdekelteket.

* Az elismert legjobb földgázzal égetett gyéresi cserép állandóan raktáron van. Bajtalan Géza kereskedőnél Str. Regele Ferdinand 143. 4—2

Balla István

hatóságilag engedélyezett villanszerelő.

Mindennemű ipar-és fűrésztelepek, gazdaságok, lakóházak

villamosvilágítási és erőátviteli berendezését, átalakítását, javítását vagy évi jókarban tartását, dinamók elektromotorok szerelését, javítását és tekereselését, villanycsengő és telefon

szerelését és javítását olcsón, jól és műszaki pontossággal végez. Költ. ségvetéseket bárkinek díjtalanul készít. Szíves megkeresések lakásán

Gheorgheni, Selyem ucea 69. szám alatt minden időben eszközölhetők.

Építési anyagok legolcsóbb beszerzési forrása:

Portland cement, fedő cserép.

Állandó nagy raktár.
Lugosi és szentimrei horvnyolt és gép hód farku cserepek.

Építési Anyagraktár

Iroda: Gyergyói Banknál.

Órák és ékszer javít
szakszerűen és jutányos árban
Stein Salamon
órák és ékszerész, a postával szemben

Kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhat mindenki

lakásberendezési és ruházkodási cikket

a

„HYMEN” eladási vállalatnál
Sepsiszentgyörgyön.

5—5

20 százalékos árleszállítás!!!